

2 listów Wład. i Kallinki z Stamb. w dniu 1854.

... Les ministres Turcs, et surtout Reschid P. et Mehemet Ali P. que j'ai vu la veille de sa destitution m'ont parlé les uns de notre cause, mais p<sup>r</sup>. dieu, que pour le moment, c'est à-dire jusqu'à l'expiration du terme de 40 jours fixé d. la note Turque du 31 10<sup>bre</sup>, la Porte doit éviter d'ajouter aux complications. — Je n'ai qu'à me louer de l'accueil qui m'a été fait, tant par les Ministres Ottomans que par les 2 ambassadeurs. (Remerciements à M<sup>r</sup>. Drouin de Murey qui m'avait donné l'ordre à l'ambassadeur Français)

... à la vérité les Russes comptent beaucoup de vrais gens, mais ils sont vieux p<sup>r</sup>. la plupart.

... la destitution de Mehemet Ali P. et son remplacement. Subit par Kira P. ont fait craindre le pair. Mais elle est à peu près impossible, personne n'admet cette possibilité. ... on place nos officiers, sans bruit mais on se hâte, ... c'est Reschid P. qui a obtenu ce changement. et le renvoi de Mehemet Ali, qui malgré sa veuve patriotique et sa popularité, est sans capacité. Mehemet est très aimé des Muralmans et du Sultan lui-même, il deviendrait dangereux si on ne lui trouve un poste.

Kira P. en se faisant remettre la liste des officiers Pol: envoyés par le Pr. A. dit, "si je péche (contre vous) ce

le seroit par ignorance, mais non faute de vouloir  
utiliser vos compatriotes, et les bons avis du P<sup>re</sup> L<sup>r</sup>.

Tous les ministres m'ont parlé de la formation lesage  
avec grande satisfaction... quant à une formation  
Polonaise en Turquie, tout le monde ambassadeur, et ministres  
m'a dit attendre. Je conseille donc à nos officiers, depuis  
que l'admission des officiers Européens est adoptée en  
principe sans la moindre question de religion, de  
leur de les ranger Turcs par y prendre racine, se familiariser  
avec le pays, cette année...

Lord Stratford... D'une grâce parfaite, parle à l'ambassadeur  
... "Si la Russie accepte les bases de la négociation  
ce ne sera pas tout; il faudra qu'elle accepte encore  
les garanties de la paix - et alors l'Europe se verra  
devant des engagements qui pèsent sur elle depuis 1815,  
à l'égard de la Pologne"

... On est frappé ici, des vases qualités des Turcs,  
à côté de leurs innombrables insuffisances - ces deux  
vices frappent exclusivement. Les employés officiels  
de l'Occident. Ils manquent de tout de choses, qu'ils en  
ont de l'honneur, et deviennent fort injustes.

Kaliuki d'aujourd'hui.

... Rapport de Douera, le 3<sup>em</sup> général wyprawy  
poussé par le docteur, j'est Wysoki - cela tu j'est raport  
vie restaurion na uboczu, raportnie odpechnisty  
(tych tykh pojimowai chea, co sa z porzki X<sup>cia</sup>)

... o X<sup>cie</sup> Studzy dusio piersa... potoyata,  
opuicit majatka swoj god moskwa, aby w Stambule officia-  
rowai Turke swoja - stawny w cadym kroju zueiskawca

podanych, kobiety wyprazat do worow - tu sie za-  
stuguj - w kadrici zostania Hospodarum.

... 2<sup>za</sup> sotnia Korakow regularnych, zebraua  
decakuj na konie, ulokowana w Korasach rywasia  
pobiera dobra, ab isleu radnego... Trochu wiecier-  
pliwu, porzki odgrasci sie ze sie, rosejda. Mehmet Bey  
(duboradzki) zwiarchuoi nad niemi majacy, pruit  
P. Zamoytzy aby coi zalicyt dla zapobierenia  
rosyjsce... P. Z. dat 5000 piactrow... Zadawolony  
ich powierichownościa, mniej z składu; tudzie z  
roinych naradów i roinej wiary, Stuzig potrubowai  
buda, cracu, aby ich zwiazat duch kooperacyi - P. Z.  
porztomny ich mistrze ucyt ich manewrow roinych.

(o Craikowkciu) Saadyk porcy, swoja, trochu wiezna  
w niektorych kwestyach, z stanem sprawy naszej. Wielu  
ma niechtynych miedzy Turkami, ... stanat za wyzoko  
aby mogt byc dobre z wyspykiceni tu, gdzie sie wyzycy  
ktoz -

8<sup>za</sup> dent: byt P. Z. z Alleanem u Kira  
P. w Seraskieracie, z nota o officerach Polbit... barda  
grzesnie porzety; Kira P. zadowal ze byt wstanie na wyjerdau  
Zaprosit na pojini, na porzadke, razem i obejsenie Korakow.  
Uwarnie crypat note (po Turacku & dom) glosno, a kaidego  
officera sie wyprytowat, karat ich robie porzyci - Byt  
potem P. Z. u Fafik Parry, miedzy innemi byta rozmowa  
o Wyrockim, quiewat sie na niego, wiedzial jui ze tozma kob.  
Siebie tudie ubranych po Koracku; ... "Car ne me regarde pas, mais  
j'espere qu'on le mettra à la raison"

Na obiedzie w Ambasy: francuskiej, Maragwai wyznaczyt  
P. Z. jedno z naj pierowrych niestk miedzy wyspkiem Passami.  
Byli zaproszeni Hadit Parra Sewagier Sultana (wiedzyl pstatny  
pocz mozkwa) Kali P. byty W. Wiryz, Faad Effendi, Baltadri,

Alleon, blondet posel Belgijski, - - - w rozmowie,  
Habit P. do P. Lam: "Mam nadzieję, że gościnna zemsta wy-  
bija dla nas, i dla was - mojem zdaniem nad Dunajem  
dosyć jest trzymać się odpornie, a uderzyć w Królestwo  
Grucya, oswobodzić - potężyć się z Kaukazem, i z  
tautad lawina spalić na Moskwę."

9<sup>to</sup> lut. rozmowa Duga i b: interesująca z Ghika,  
o Wotomerynie, i o Stawianach Turckich. ....

"Choseiciania, poddany Tur. nie zawere pewny jest  
dobrego porzeczcia u Krada, jeżeli sam porumator  
w swem interesie. ... protekcyja ktorego bade Ambasady.  
Zapewnia mu powdkie i ierliwe postuchanie. Pien-  
waga Rosyji w Turcyi, z tad, że posel Mosk: nie  
odmawiat nigdy pomocy iadnemu Stawianinowi.

... Gdyby rząd Turcki mógł w całym państwie  
zapewnić szybko, i jednostajny wymiar spowadli-  
wości, powotrymał poradzajucim i ucisk władze ni-  
srych, ... zawiązał by na zawere wrota uroz-  
wieniom Rosyji -

... Moskale utworzyli legia, grecko stawoz  
Komendant grek gen: Sabas; zstozona z prawdziymi  
wstozozow: grekow, Roumykow, Serbow, Aronautow,  
i Bulgarow - ma ona stuzyc za sredok propagandy,  
niekiedy ludnošcia Chorzei: w Turcyi.

... Officerowie Rosyjscy wreszkiego stopnia  
okarują głośnie niechże do swych generalow. Zamur-  
berg i Anrijs w nietasce, nawet Gocerakow, jut zagr-  
zozony - ... Niespodziane choi doobne ataki  
Turckie, bardo demoralizują armie Mosk: diurna  
zabitych, rannych i chorych, wynosi już 30.000 -

Gareta Bukarostka przyrzucuje sama ze 11.000  
lery w szpitalach; ale nowe sily nadchodzi z Bu-  
karostu, gdzie w polowie 2. m. bylo jeszcze do 100 ar-  
mat, i 26.000 wojska. Zbliza się także korpus  
bly Czodajewa, okolo 50.000 ludzi.

X: Napoleon pisal do nowego Serackiera  
wstawiając się uroczo do Wysockim. ... Rira  
pysal Szeferu o Wyr: prosił aby o nim zebrał wie-  
domosci. "Son compte est fait od pow: Szefer o W:  
c' est un representant de la Democratie - N'ay  
a qu' à le faire partir de Conet: le plutot possible.

Doradca to P. Lam dodaje że na niego zstozon  
by wygnanie Wysocki - wiez nie uzywajęgo.  
Kozacy strzymali konie i robd opuszczaję,  
Stambul - projekt podany, i potwierdzony przez  
nie jeżeli w czasie wojny ten nadzobowol, to bed  
mogli i nadal pozostac w stuzbie, lub kolonizowac  
bieda na granicach państwa -

Alaj Kozacy dzieli się, na 3 partki (tabory - ucadrom)  
kaidy partk na 3 sotnie (bonerak)  
kaida sotnia na 3 zwody (takim, plitow)  
W kaidy zwodzie jest 30 jendecow, i 3 dzienstnikow  
(onbaszi) i jeden stary dzienstnik (Crausbarri) na  
sotnia, co rarem kryje w sotni stu ludzi.  
Komendantem zwody jest tridziatnik (midarim)  
- - - sotni - - sotnik (Turbaszi)  
- - - partku - - potkownik (Bimbazzi)  
Jut nad to w kaidy sotni chorazy.

W pułku jest 3 agentów (Kolas Agazi) kwatermistrz  
 Ubiorzy, i patauk. Meh Saadik Pasza mianowany  
 naczelnyim Attamanem wojsk korsackich; Worowicz  
 (Worowa) pułkownikiem (Bimbassa) — 3 pułki  
 korsackie zis jui formują. — — — — — Omur Pasza b: Tarkaszyca  
 Worowicz, rachca do tych formacji. — — — — — Osman Pasza  
 Kajmakau Tulery wcale nie przychyfny; Gock z tworowicy,  
 — — — — — nie chciał nawet usnąć Worowicy —  
 agent polski w tych stronach Karkowski; attaman Hau-  
 craków zypotowicki ostowick najpowasniejszy między  
 korsakami.

Wszystko między Polakami niekontentowaniem; nie  
 spądriewają się rychło formacji polskiej, nie wiedzieli  
 o csem coar tu poprzedzi — — — — — zbyt rychło nominując, niektó-  
 rym ludzi maicy zastawionym, obudrity w niektórych wstręt  
 do służby Turckij. 1<sup>wa</sup> sotnia korsaków uformowana z ludzi  
 różnego narodu i wiary, (a są tam nawet żydzi) nie przypada  
 do pojęcia pułku korsackiego którego spodriewalir się — w ośmici  
 — — — — — nie pod sztakiem orła białego, ale kizryca — — — — —  
 — — — — — G. Baraguai i Hilliers do tad nie bardzo przychyfny Pola-  
 kom, dla P. Lam: nie znicieracie goceruy — miał odobrze ostataim  
 statkiem instrukcyę; zaliczenie dyabliwego z Polakami obejście.

Obaj ambasadorowie cypria, co mogą, dla zapobieżenia wojnie,  
 chci lord Stafford wewnątrznie jej przegnie — ten ostatni skierit  
 do L. Dudley Stuart, że formacja polska pisy nie pod obus, jest piki  
 zerwania zapędnego nima między Anglią a Moskwą —

P. Baraguai nie rozumie wogę potężenia dyplomatycznego. — — — — — bawdyj  
 zajety obrona Stambułu przypuszczają moimoi oblerania.  
 — — — — — Wydalony z Belgradu konsul Rosyjski, przeniósł się na 2<sup>ga</sup>  
 stronę Sawy do Lemnia (Lemnia) z kad codzień przyjeżdża do konsula  
 Austriackiego.

Przy niepowinui, jako tu dris prawji nie dris że o formacji  
 polskiej jenerał mowiy byt nie może — — — — — zyczeniem władu wprowadzić

do armii officerów zagranicznych, Dicauowicie Polakim  
 z polski kcia Crasowicz — — — — — demokratów się  
 nieszykanie obawiają, — — — — — Wyrokiem dla tego tyk  
 wiedają, rokcam wyjechania z Turcji, żeby mu  
 nie stworzy obronców między przeciwnikami Re-  
 arda — — — — — Wiceryntki masywan — — — — — powarany  
 jener anglików — <sup>X. Mikulicki wielki demagog</sup> — — — — — Hordyła gradowicz z Bukarestu ciek  
 — — — — — we arerogaty o wojsku Mosk: przyzta: Armia wrasta do  
 kiestw tak ofanatygowana jedna carosuncialości i officer  
 rowie ciagle powtarzali i buda tego roku jenerał tawiczy Polki  
 w Stamb. — — — — — pewni że Anglia i Francya z Moskwa jener  
 ciwko Turcji — — — — — powarado ich cyprianie Dicauowicie,  
 a ra temu jui sakasawa — — — — — kiedy się rozenta wiec o  
 formacji polskiej, Gocerków karał rozpowiadać i kowoy  
 Buonapaste jest rewolucyonista, i z Polaków jest  
 tylko w stosunku z anaschistami, z Misost:, Branic  
 kim, i Wysockim — — — — — Officerowie rozpyjicy Polacy, ujed  
 si pewni do obcego ducha, stawi nawytki do stopnia i  
 służby radiby — <sup>instrukcyę killy, raporty stajomien</sup> — ale się obropnie boja, — — — — — na adben  
 — — — — — kistocya idemoralisowata armia, — — — — — zotwicore po ulickich  
 kradus: rozbijają, a po miastach iebora, — — — — —

Konsul Austr: w Bukarost uwiadomil P. Boujada o po-  
 glosce i francya proponuj: Austriji z wrost Gallicyji w K<sup>st</sup>  
 kad Dunajskie.

Z powodu że uienal wsięcy officerowie Poloy majduja,  
 się tu jenerał ber iobdu, P. Lam: popracit Stuzi ich w hotelach  
 i zotd typhczarowy wyruszyt, wpiernga offic: po 3 fr: dzieniu  
 wistymy pod off: po 1 1/2 fr:, jstaci z gory na 15 dni — — — — —  
 mowii się o nich Turckom i przybyli w kadrici służby Poloy  
 ale że kiedy ty dni nie majduja, a religia ich jier wcal nie u-  
 tariona, poddaja się pod rockay Brade Tur: — — — — — wsięcy się  
 temu tyk erasowo poddaja, — — — — — Allean od daje ich pod dyppa-  
 — — — — — rycy, Omara Paszy —

Rozmowa b. ciobkawa między N. Kamsykiem i Reshid Paszą  
ale b. Duga, nie podobno przypisac - Zapytania o weryfikacji  
Ministrach i znaczących ludźmi w Francji i Anglii,  
Dawne jego o nich... plaigner sur le traité de 1841...  
plaigner de l'extrême lenteur du cours de l'Europe à se décider  
de la question si importante du moment et ~~de l'Europe~~  
~~de l'Europe~~ l'apparente contradiction  
tion qu'il y avait entre les nouvelles de Paris et de Londres, et  
l'action des amis qui semblaient obéir à l'autorité instruite  
que celles qui avaient été données aux Ambassadeurs. - Le Cte Lamour  
eut pouvoir expliquer ces inégalités par la lenteur à laquelle le  
gouvernement Angl: était résolu, et par la résolution que l'Empereur Nap:  
semblait avoir prise de se montrer encore plus pondéré que  
ne voulait l'être l'Angl:, convaincu qu'il est que ces lenteurs  
finiraient par laisser l'Angl: elle-même. (L'Empereur en montant  
sur le trône a dit: l'Empire c'est la paix, il ne peut donc mettre trop de  
circonspection de sa conduite, pr. n'être pas accusé de démentir  
cette promesse) Il cita le propos de Mr. Dr: de Lhuys, qui tout en  
l'encourageant à aller à Londres, "Essayez de faire voir la ten-  
sion à ces aveugles, reconnaissant que la lenteur du cabinet  
Angl: était désespérante, mais qu'à la vérité toutes ses réso-  
lutions étaient énergiques. ... Mr. Lamour demanda  
comment le gouvernement Ottoman considère la position de  
Pier Crastorofski, comment il entend profiter de ses bons offices  
et ~~faire~~ faire en même temps pr. lui conserver son caractère  
de représentant de la Pologne auprès de la Porte. ... pr. ~~ce~~  
répondre il faut ~~en~~ confier avec le conseil; en attendant, vous,  
restez de votre position à Constantinople. Reshid P. fut aise d'appren-  
dre que l'Emp: Nap: avait approuvé le départ du Cte Lamour et des autres  
officiers généraux demandés par la Porte, qu'il savait que l'intention  
du gouvernement Ottoman était de les employer à une formation Polon:  
qu'il avait applaudi à la formation Cosaque. ... Une  
lettre de Mr. de Brunck à Kellachick, annonce que l'Autriche a déclaré  
à la Russie, que puisque elle ne peut pas la garantir contre un soulèvement  
en Hongrie en occupant fortement la frontière de la Transylvanie, elle

(l'Autriche) se voit s'autant plus contrainte d'appuyer les pro-  
positions du quinquies à l'effet d'empêcher la guerre. Cette  
lettre dénonce aussi une conspiration Slave, ayant des ramifications  
étendues, aussi bien contre l'Autriche que contre la Turquie.  
Un évêque Novacowier, venu à Constantinople avec l'Hiérite  
Grec y appartient. ... Reshid P. ne cessait de témoigner  
sa crainte de voir la Russie accepter les propositions des quinquies  
sauf. ... La formation Polon: sera mise en délibération, si  
la Russie repousse les conditions. ... Si elle les accepte, les offi-  
ciers Pol: recommandés par le Pte Cr: seront employés à renforcer  
l'organisation de l'armée Turque, en vue d'une autre rupture  
qui ne peut tarder à éclater. - Le G. Wysocki est considéré  
par le Gouvernement Turc comme le représentant de la démocratie, et à ce  
titre, on est parfaitement décidé à ne pas l'employer. ... on con-  
staté avec déplaisir ce que le Cte Lamour a essayé de dire pr. l'ca-  
cuser, les mots démocrates, républicains, anarchistes furent  
prononcés comme des titres de réprobation absolue. (Il crasi  
formowy u Seraskiera <sup>porozumien porucij</sup> to tyje samyjn pouducioe, P. Lamour wy-  
orakt stowa Turackie jena (brzytkie) pokazycit je Seraskier,  
i potakujze wykonybunt z obowiazaniem po Wilka Kosi, jena  
jena!) ... Le Cte Lamour se vaudit ensuite sur  
le Seraskier, la aussi une conversation très intéressante,  
on se souvenait de l'année 1847. ... la liste de 8 nou-  
veaux officiers recommandés par le Pte Cr: reçue sans  
hésitation. ... la aussi les mêmes assurances "us. repoudron,  
la formation Polon: si la Russie refuse nos propositions."  
Udat sie potem Hr. Lamour do Lorda Stratford Redcliff. Otam  
wiedzialo sie jest supelnie precizny formacyi Polkiej, bandy  
opozyskliwy. ... ale drowia uprejnie porjad. ... zapraszat do  
otwastej rozmowy. ... Hr. Lamour zrazu wspomnienio  
intercyje Polkiej, ~~pr. sam~~ sam naprowadit. ... "si même l'Emp: H:  
accepte la négociation, il faudra encore qu'il subisse les garan-  
ties de la paix, et se di. d'auton temps V. ni avoir entendu dire que l'Eu-  
rope ne peut pas faire la guerre pr. le rétablissement de la Pol:, si les  
cabinets ont eu le très grave tort d'negliger plusieurs occasions de  
fair val.

les droits consacres par les traites de 1815 — j'espere que main-  
tenant on ne negligera pas de remettre la Pologne sur le tapis!  
... M. de Schlegel ne se suis pas content de moi...  
(sous ce rapport)... j'en ai souvent regrette depuis.  
... dotknąć wagi jaką powiarywai ualeij do  
kwoty moralnych, nie tylko materialnych... z  
moralnych zasad... sity najwazniejszym, najtrwalszym  
... Gdyby ludw: Filip był się wrot francuz,... ale wy-  
chodzi z Tuillerion pomyslal, jestem ludw: Filip, życie mi  
drogie, i od tej chwili porzadz... P. Lam:... porwał  
wraz abym powiedział że i my czujemy się Polakami, nie  
tylko Polakami." — "Et vs. faites bien." —  
Zwierzenia Hr. 2: z powodów porzycia, prośba aby  
był przekonany że ani Książki ani on, nie myśleli i nie  
myśla, wyprzedzić wypadki, ale prace swe chcą stoso-  
wać do okoliczności, które Opatroni narucano...  
Chwałit Str: ... chwila sprawiedliwości nastąpi  
musi, i moie niebawem... P. 2. "Stawiasz w ten czas,  
nastąpi kiedy francuz i Anglia stanowczo wystąpią,"  
następnie prosił P. 2. aby mu pozwolił zwierzać się jemu  
z czynnościami swemi, i godzał się pod rząd i rząd.  
Przyjął to dobrze. Zdrwił się gdy mu Hr. 2. powiedział że go  
karadał Król Tur. od Kcia Or.; zdrwił się że o tem nie wie-  
dział, (najlepiej z wrypkich anektaj: jut o wrypkim uwia-  
domiony) —  
Seraskier usunął, Risa Passa z Marquaski oby-  
nię minist: wojny; Marquaski zaś Mehemet Kaimowi.  
... w 1<sup>ej</sup> chwili obawa że wzięto górę stronnictwo  
pokoju... uspokojenie Keryda zapoczątkowało przy-  
jawnienie, ... i oddaje uzbrojenie Państwa w ręce  
(iż) najdzielniejszego człowieka na którego liery można  
że w tem położeniu nie będzie miał powodów gawienia wojny  
skoro jemu oddany będzie ów Kierunek.

30<sup>go</sup> Sycp: bal w dworku francuzij...  
Dzień świetny, traktaty elegancie i uadec Koutowa.  
P. Lam: był w mundurze Polkiem, który między usnia-  
ceni się do roboty, sam jeden z sobą weni ozdoba-  
no ciemnym granacie wyglądał jak robotnik, i pow-  
rachu, obudził ciekawość — — — porwał się tam  
leśmówit z wyjęciem, Ally nie si urodziny Porty, sam  
próbali go, zalecają mu sturby swoje i powitanie —  
Zgłaszali się do niego Risa Bey, Kabuli Bey, K. Karadim  
dawny minister w Berlinie, i inni — (zgarut się wie-  
o przykrem wrazeniu jakie widok P. Lam: sprawił go-  
stom Austr: i Rosj:)  
2<sup>go</sup> Lut: P. Lam: pojechał z P. Alkion do Porty, o  
godzinie o której zaczął moim ministrowi w ich bio-  
rach. W. Wery Murtafa Najerli Passa, piękny starszy  
bogaer, przyjął P. Lam: z uierwiera, nieco dobroduszą  
uprzejmością, i zaraz powiedział, że wrotaj na radzie  
mówious o nas, i przedstawiając P. Lam: —  
uwaria co zasmydła Turcyi że P. 2. do niej przyje-  
chał, radoży prognozył, ... mówił o Anglij rozmo-  
wie o nas z Stawtem, ... o waiwoici pomocy  
jako Polka moiej Turcyi, a tem razem sobie,  
ma się rozumieli w razie upoou Rosyji...  
o braku doświadczenia Gen: Tur:, o korzyściach  
osadzenia przy nich officerów Polubnik...  
regnajar zapracat czersto do siebie...  
Pojechał P. 2. do Seraskierate. Risa Passa  
nowy Seraskier, piękny, wysoki, twary 6: wyra-  
żistej zradzającij niegospolite, się, ... 40  
lat... Wielka uprzejmością, przyjmował P. 2.  
przy powrocie i był go widział w r. 1847, i Wogu dżiskij  
i mu pozwolił drugi raz go widzieć.

Nadano ci, wyucawiał z woteki z odpowiedzi, a  
proporcyje Xcia Ci: i prosił aby jej nie stona-  
czyć niechęcia, tak nie wiadomości, prosił o na-  
pisanie o wytykaniu szeregów.

Wład P. Zam: obywatel, osnowy z  
Ghikta - - - - - zapomniał go, i jako agent Xcia  
Ci: musi przyjechać tu do wielkiego wytyku, tak  
dalece imie Xcia jest w cici u Turbów. Wtedy  
Parsowi bez wyjątku wytykają ci ucilnie  
niego, i o tyków